

ERDÉLYI GAZDA

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden hó 1-én és 15-én egy iven és az egyleti tagoknak ingyen küldetik meg.

Nem tagok egész évre 2 frittal fizethetnek elő, fél éves előfizetés el nem fogadtatik.

Előfizetési és hirdetési díjak az erdélyi gazdasági egylet pénztárához Kolozsvárra czimzendők.

A hirdetési díjszabályzatról az erdélyi gazdasági egylet titkári hivatala ad felvilágosítást.

Elnöki megnyitó beszéd.

Tartotta gr. Bánffy György, állatkiállítási szakosztályi elnök, a szakosztálynak 1890. évi augusztus hó 30-án tartott közgyűlésében.

Tisztelt közgyűlés!

Mielőtt a tenyészállatkiállítási szakosztály jelen VIII-ik évi rendes közgyűlését megnyitottnak nyilvánítani szerencsés volnék, nem mulaszthatom el, hogy ugy az ide egybegyűlt jelen levő tagokat, valamint a bírálat fontos feladatának teljesítésére távolabbi pontokról is ide fáradott bíráló bizottsági tagokat, szívesen üdvözljem s az allattenyésztsünk ügye iránt tanusított meleg érdeklődésükért köszönetet szavazzak.

Vázolni kívánom itt röviden a szakosztályunk beléletében lefolyt mozzanatokat.

A mult évi kiállítás óta fontos változás érte a szakosztályt és a rendezőséget. Gamauf Vilmos, volt gazd. egyleti titkár állásától megválván, az erdélyi gazdasági egylet és így a szakosztály titkári ügyeit is ideiglenesen dr. Szaniszló Albert, a kolozsmonostori gazdasági tanintézet tanára volt szives elvállalni, kinek példás ügybuzgalmát különösen kiemelni kedves kötelességemnek ösmerem. Junius hóban történt a titkár megválasztása, midőn is a választás Szakács Péter urra esett, a ki alig pár hét óta foglalván el új állását, ily rövid idő alatt, kiváló szorgalommal végezte a reá várt számos teendőket.

Osztatlan nagy sajnálkozással fájlalta nemcsak az állattenyésztési szakosztály, de összes gazdaközönségünk, városunk köztisztelőiben állott polgárának s szakosztályunk pénztárnokának: dr. Hintz György urnak a múlt télen történt gyászos kimúltát. Pénztárunk kezelésével, ezen veszteség óta, a kisegítő takarékpénztár bízott meg.

Ezek után kiállításunk ügyével kívánok kissé behatóbban foglalkozni.

Tisztelt közgyűlés! Tenyészállatkiállításunknak első és fő feladata volt: megösmertetni gazdatársainkkal azon anyagot, melyvel ország részünk rendelkezik; kiválasztani abból a jót, ebből a jobbat s így tökéletesbitve tiszta vérű állataink tenyésztését, törekedni arra, hogy állattenyésztésünket magas színvonalra emeljünk s abból úgy közgazdasági, mint egyéni gazdáinknak hasznot biztosítsunk.

Habár célunkat teljesen még el nem értük is, mégis azt hiszem, határozottan hangoztathatom azon állítást, hogy tenyészállataink kiösmérése, megösmertetése, tökéletesbitése, e kiállítások által elősegítetett. E tekintetben sokkal tájékozottabb lehet ma az erdélyi részek gazdaközönsége, mint volt a kiállítások ideje előtt.

Mindazonáltal ezen első eredmény csak úgy teremhet bővebb gyümölcsöket, ha az előállítási nehézségek leküzdése után, a másik nehézség elhárítása is sikerül, t. i. az értékesítés nehézségéé. Mert mindaddig; a míg az értékesítés nem könnyebb, bármennyire sikerüljön is tenyészállataink javítása, ha azok fölöslege, t. i. az azok után nevelt haszonállataink számára, piacot nem szerzünk s így élénkebb kereslet nem áll elő, — bizony csak egyoldalú munkát végezzünk!

Mert csak úgy és ott fejlődhetik ki állattenyésztésünk teljesen és tartósan, a hol a kiváló példányok nevelése nem csupán kedvtöltésből történik, hanem a gazdáink által helyesen befektetett tőkéknek illő kamatot is hoz.

Nyomasztólag hat, jól tudom, a kívánt forgalomra általános gazdasági viszonyaink mostohasága: alacsony termény-árak, a régi Erdély határain belől létező bortermelésünket is fenyegető, sőt már romboló vész, a filloxera, italmegváltási kártalanítási tőkénk függőben léte, rosz gabona- és takarmánytermő évek stb. stb.;

de épen azért, nemcsak, hogy nem szabad a kísérlet nehézségei által magunkat visszaretteneni, sőt inkább társulva, eszmét cserélve kell, hogy vállvetve sorakozzunk, hogy állatainknak eladási piacot szerezve, azt meg is szilárdítsuk.

Ajánlom ezen eszmét a tisztelt közgyűlés becses és bölcs figyelmébe, mely hiszem, hogy fog találni módot, hogy e kérdéssel szakszerűen és behatóbban foglalkozzék.

Meg vagyok győződve, hogy ezen óhajtást és törekvést, ha a magas kormány és Kolozsvár városa — a mit nem vonok kétségbe — támogatásában fogja részesíteni, siker koronázandja.

Épen itt helyén levőnek látom megemlékezni ugy a kormánynak, mint Kolozsvár városának már eddig is nyújtott szives támogatásáról. A földmívelési ministerium a mellett, hogy kiállításunkat már eddig is, évről-évre jelentékeny segélyben részesíteni kegyeskedett, a folyó évben még külön ezer forint segélyt nyújtott a kiéllítási telepen létesíteni kellett építkezések költségeihez, mi által lehetővé tette, hogy a gazdaközönség óhaja teljesüljön.

Kolozsvár városa, a nyújtott egyéb előnyök mellett, miként az általánosan tudva, évente saját neve alatt jutalomdíjakat tűz ki, mely nemes ténye által az állattenyésztés fejlesztésére közvetlen és hathatós befolyást gyakorol s élénk példáját adja annak, miként érzi s tudja azt, hogy a saját érdekeivel a gazdaközönség érdeke szoros kapcsolatban van.

Mindezekért fogadja ugy a magas ministerium, mint Kolozsvár városa meleg köszönetünket.

Ezek után a közgyűlést megnyitottnak nyilvánítom és a tanácskozást a sorrend szerint megkezdeni kérem.

Jegyzőkönyv

az erdélyi gazdasági egylet állatkiállítási szakosztálya részjegytulajdonosainak Kolozsvárt 1890. évi augusztus hó 30-án tartott rendes évi közgyűléséből.

Elnök: Gróf Bánffy György szakoszt. elnök; jegyző: Szakáts Péter titkár.

Jelen vannak: Béldi Tivadar, Deák Ignác, Jakab László, báró Kemény Béla, gróf Kornis Victor, Nagy Kálmán, Reich Albert, Sigmond Dezső, dr. Szentkirályi Ákos, Vörös Sándor, báró Wesselényi Béla.

1. Elnök üdvözli a megjelenteket és hosszabb, tartalmas beszéd után, a közgyűlést megnyitja, kérvén a tárgyak előadását s a sorrend szerint a tanácskozás megkezdését — Az elnöki megnyitó lelkes éljenzéssel fogadtatik.

A jegyzőkönyv hitelesítésére fölkéretnek Reich Albert és Jakab László tagtársak.

A napirend megkezdése előtt az elnöki megnyitó beszéd azon pontjával kapcsolatosan, a hol bold. dr. Hintz György elhunytáról történik megemlékezés, a boldogultnak bokros érdemei méltánylásául — a közgyűlés néhai dr. Hintz György urnak, a szakosztály volt pénztárnokának, elhunytá fölött jegyzőkönyvileg mély sajnálkozásának és fájdalmanak ad kifejezést.

Sigmond Dezső utalva ugyancsak az elnöki beszédnek ama pontjára, a hol dr. Szaniszlónak helyettes titkári sikeres működése méltányoltatik, indítványozza, hogy nevezettnek a közgyűlés, buzgó működéséért, jegyzőkönyvileg köszönetét nyilvánítaná.

Az indítvány helyesléssel fogadtatván, — a közgyűlés dr. Szaniszló Albert gazdasági tanár urnak, helyettes titkári minőségében, a kiállítás érdekében kifejtett buzgó és sikeres működéséért, jegyzőkönyvileg meleg köszönetét nyilvánítja és ennek dr. Szaniszló urral levélileg való közlését határozza.

2. A napirendre térvén, a titkár rövid jelentést tesz a szakosztály működéséről. — Tudomásul vétetik.

3. Olvassatik a múlt évi zárszámadás, mely az erre kiküldött számvizsgáló bizottság által megvizsgáltatván, helyesnek találtatott és kinyomatott. — Tudomásul vétetvén, a felmentvény a pénztárnoknak megadatik.

4. Elnök gr. Bánffy György előadja, miszerint a napirend során az 1891. évi költségvetés iránti előterjesztés, illetve javaslat következnék; tekintettel azonban a kiállítások hullámzó bevételei és kiadásaira, valamint arra, hogy az épen most folyó kiállítás számadása sem fekszik még előttünk, realis alapon nyugvó költségvetést beterjeszteni így alig is volna lehetséges; kéri a közgyűlést, hogy mint eddig, úgy a jövőre is a végrehajtó bizottságot bizalmával megajándékozni, a költségvetésre nézve indemnitást adni s a számadások utólagos beterjesztését megengedni sziveskedjék. — Közgyűlés a kért felhatalmazást, az előterjesztés értelmében egyhangulag megadja.

5. Olvassatik Egán Edének az erdélyi szarvasmarhatenyésztés feladatai czimen, a múlt évi közgyűlésben tartott előadására beérke-

zett véleményekről szóló bizottsági jelentés — A szépen kidolgozott jelentés melegen fogadtatván, a bizottságnak munkálkodásáért köszönet szavaztatik. Maga a jelentés a végrehajtó bizottsághoz utasittatik azzal, hogy azt saját véleményével ellátva, a szakegyleteknek — a hol ilyenek nincsenek, a megyei közigazgatásnak — és a lapoknak ismertetés végett küldje meg.

6. Sigmund Dezső az elnöki megnyitó ama pontjához kíván szólni, a mely a jobb tenyész- és használati állatok értékesítésére vonatkozik. Egyebek mellett indítványozza, hogy küldjön ki egy bizottságot a közgyűlés, mely ezen ügyet tanulmányozza és az ez iránti javaslatát terjessze elő. Gróf Kornis Victor, Bárány Wesselényi Béla, az elnök és még többek hozzászólása után — közgyűlés kimondja az állatok jobb és nagyobb mérvű értékesíthetése iránti mozgalom indításának szükségét és ez iránt, illetve a módozatok fölötti tanácskozás végett enquette összehívását szükségesnek tartja. Egyelőre a lóanyag értékesítési ügyét kívánja felkarolni és erre egy nagy lóvásárnak és bizományi lóistállónak Kolozsvártt való létesítését óhajtja. Ezeknek miként való létrehozásának megbeszélését az enquette nek hagyja fenn, melybe a következők meghívása határozatlik: a végrehajtó bizottság minden tagja, továbbá: Bárány Báffy Zoltán, Gróf Béldi Ákos, Béldi Tivadar, Fehérváry Károly, Bárány Kemény Béla, Mikó Bálint, Pócsa József, Seethal Ferencz, Sigmund Dezső, Gróf Wass Jenő, Bárány Wesselényi Miklós. Minthogy a fölkérni határozott tagok, a kiállítás miatt legtöbbször épen itt vannak, körirat utján az enquette már holnap (aug. 31.) este 6¹/₂ órára egybehívandó.

7. A napirend értelmében következik egy elnöknek, egy alelnöknek és a végrehajtó bizottság 24 tagjának megválasztása, mint a kiknek mandatumuma ezennel lejárt.

Az elnök felkéri a közgyűlést a választás megejtésére, kérvén a tagokat, hogy szavazataikat a titkárhoz beadni sziveskedjenek. — Közgyűlés legelőször is közfelkiáltással és egyhangu lelkesedéssel elnökké: gróf Bárány Györgyöt, alelnökké: Sigmund Dezsőt megválasztja, kik is a bizalmat melegen megköszönik.

A végrehajtó bizottság tagjaira beérkezett 9 szavazat. Egyhangulag megválasztattak: Br. Bárány Ernő, gr. Béldy Kálmán, Benigni Sámuel, gr. Bethlen Gergely, gr. Bethlen Géza, br. Bornemissza Károly, Ditrői József, Duha Imre, Gaál Gyula, gr. Haller Jenő, P. Horváth

Kálmán, Jakab László, br. Jósika Gábor, Kondász Ferencz, gr. Kornis Victor, Magyary Géza, Szabó József, dr. Szentkirályi Ákos, gr. Teleky László Gyula, Tóth Zsigmond, Vörös Sándor, gr. Wass Béla, br. Weselényi Béla és szavazattöbbséggel: Sárossy Pál.

Több tárgy nem levén, az elnök a tagok éljenzése közben a gyűlést bezárja.

Kmf.

Hitelesítik:

Jakab László,

Reich Albert.

Gróf Bánffy György,

elnök.

Sz. Szakáts Péter,

titkár.

Gróf Bethlen András földmivelésügyi minster látogatása a gazdasági tanintézetnél.

A földmivelésügyi minster ur Kolozsvárt időzése alatt legelőbb is a kolozsmonostori gazdasági tanintézetet látogatta meg, hová szeptember hó 2-án reggel 9 órakor érkezett ki, gróf Bély Ákos főispán és Tormay Béla min. tanácsos kíséretében. Az intézeti főépület előtt, mely zászlódiszben volt, az érkezőket Vörös Sándor igazgató fogadta s az irodán egybegyült tanári kar hódolatát tolmácsolta, kérve a minster kegyes figyelmét ezen erdélyi gazd. intézetre. A minster szívélyesen válaszolván, biztosította a tanári kart s az intézetet figyelméről és gondoskodásáról. Ezután kezdetét vette a belső szemle; a tantermek, dolgozódnak, a konviktusi berendezések (melyek a szünidő miatt üresek voltak) megtekintése alkalmával Ő Exciája behatóan kérdezősködött a viszonyokról s a látottak után megelégedve távozott kíséretével együtt az intézeti főkerthbe, hol szintén részletesen megvizsgálván a berendezést és állományt, a halastóhoz, innét pedig a Szamoson át (persze hid hiányában a vizen keresztül) az új majorhoz hajtatott a tanári kar legtöbb tagjával együtt. A Szamos mellett voltak a tenyészállatok egybetelve, melyek megtekintettek. Majd a dohánykultúrára került a sor, hol az egész művelést s különösen a kísérleti ültetvényeket magyaráztatta meg Ásványi L. intéző által. Megtekintette ezután az idén létesített épületeket, melyeken zászlódisz lengett, a dohánypajtát s az egész major jelen s jövőbeli berendezésének tervét. Ekkor Vörös Sándor igazgató arra kérte Ő Exciáját, engedje meg, hogy ezen új majort, melynek kiterjesztéséhez, gyarapításához a módot már ő adta meg, mint új minster, — a mai látogatás emlékére „gróf Bethlen András“

nevéről nevezhessék el. A miniszterre látszólag jól hatott, e figyelmet tanúsító kérelem s kedélyesen és szívélyesen s azon kijelentéssel, hogy a major fejlődését figyelemmel kísérendi, adta meg engedélyét az elkereszteléshez, mi a tanárok éljenzése közben végbe is ment. Ő Exciája megelégedésének kifejezése után üdvözölte az igazgatót s a tanárokat s kocsira ültében még azon óhaját fejezte ki: nevezzék e majort röviden csak „András-majornak” s kíséretével együtt a városba hajtattott a testületek fogadására.

Tehát „András-major” fejlődjél széppé, nagygyá, czélszerűvé s légy és maradj emléktanuja új földmívelési miniszterünk látogatásának, ki az egész haza s különösen az erdélyi részek mezőgazdaszatának emelésére a legüdvösebb intézkedéseket megteendi. —

A szőlő peronosporája Kolozsvárt.

A jelen év tavaszán az ország különböző pontjain panaszoltak a szőlőlevelek alsó lapján levő szöszös foltokról; a melyeknek helyén bemélyedés, a felső lap megfelelő helyén pedig kidomborodás észlelhető. Ezen jelenség minden évben előfordul kisebb-nagyobb mértékben, — ártatlan valami, s azt a *Phytopus* nevű mikroszkopikus kis atka szúrása létesíti.

Hogy a gazda ezen semmiségeket is számba veszi, ez onnan magyarázható, mert fél az ugyancsak semmiségnek látszó, de tényleg igen veszedelmes *Peronospora viticola* nevű gombától. Ha ettől fél, nem is ok nélkül teszi; mert a szőlőn eddig előfordult és konstatált, mintegy 200 faj gomba között a *Peronospora viticola* határozottan a legveszedelmesebb; — csakhogy ez a gomba nem szokott kora tavasszal jelentkezni, hanem csak úgy nyár derekán.

Amerikában már 1834 előtt ismerték ezen gombát s ott „mildew” név alatt emlegetik a betegséget; valószínűleg onnan került be Európába is, az amerikai szőlőkkel. — Európában az első feljegyzés éppen hazánkra vonatkozik róla, nevezetesen 1876-ban találták meg először Verseczen. Ma már különben konstatálva van az, egész Európában; sőt tele van azzal Magyarország nagyon sok vidéke; elannyira, hogy maga a magyar kormány, az ellene való védekezésben már segíti is a gazdákat; Keszthelyen pedig éppen mostanában tartottak egy versenyt a *Peronospora* elleni védekezésre szolgáló *permetezővel*. — Erdélyben ezideig csak egy kis pontról van feljegyzés ezen gombáról; kétségtelen azonban, hogy ha ügyelné valaki, megtalálná azt itt is több

ponton. Az erdélyi ember ma még inkább csak a burgonya Peronosporáját ismeri (*P. infestand*), a mitől a burgonya, néha a paradicsom is, lefeketedik úgy július és augusztusban.

Mindezeket tudva, a jelen év aug. havának végén, a kolozsvári szőlőkön egy feltűnő jelenség ötlött szemembe. Az nevezetesen, hogy egy-egy szőlő úgy néz ki aug. hó végén, levelek dolgában, mint a hogy különben csak szüret felé szokott. Száradó levelek, lehulló levelek jelzik, hogy itt van valami baj! Jobb karban levő szőlőkben nincs sok ilyen száraz levél, de egynehány mindenütt van.

Megnéztem ezen leveleket, megvizsgáltam mikroskoppal és bővében találtam rajtuk a peronosporát; tettem pedig ezen vizsgálatokat Kolozsvár igen különböző pontjairól hozzám küldött és beszerzett leveleken, vizsgáltam zárt kertből, valamint messze egyedül álló szőlőtövekről is; úgy hogy ezek alapján a Peronosporának Kolozsvárt általános fellépését konstatálhatom.

Hogy néz ki a *Peronospora* a szőlőleveleken?

A szép zöld leveleken helyenként jól szembeötlő, sárguló, később barna és száradó foltokat látunk; az ilyen foltoknak megfelelőleg, az alsó lapon, gyakran az erek mentében, fehér penészforma, vagy czukorporforma anyagot (ugyancsak szabad szemmel) látunk, — ez a fehér anyag maga a gomba, nevezetesen a penészforma képlet a szőlőlevél szöveteiből kinyuló gombaszálak, a czukorporforma anyag pedig a gombaszálakról lehulló spórangiumok — Ha pedig már egy szőlőlevelen előhaladott a baj, akkor az szárad, zsugorodik, lehull; s az ilyen leveleken azután nincsenek is szabályos foltok, de mikroskoppal az ilyenekről is kikereshetjük a szóban levő gombát.

Hogy milyen a gomba mikroszkopai képe, — ezt nincs miért mondjam itt el. Nem foglalkozom a szaporodás, fejlődés, áttelelés itt-ott kérdéses részleteivel sem; csak annyit említek még meg, hogy a szőlőfürt kocsánján, a friss szőlőhajtáson, a fiatal szőlőbogyón (ez azután elhull) is megjelenik a gomba.

A védekezés igen diluált rézgálicz oldattal szokott leginkább történni, melynek alkalmazására külön permetező-készülékek vannak. Hogy azután ezen védekezésnek minő tényleges eredményei, sikerei vannak: eziránt én most pozitív nyilatkozatot tenni nem tudok. Magát a permetező készüléket és alkalmazását, bármely érdeklődő gazdának, készséggel megmutathatom.

Dr. Szaniszló Albert.

Gyümölcsünk értékesítése.

II.

Sárga (kajszi) baraczkok nálunk nagyon szépen teremnek, a legszebbek az országész déli részeiben. A Maros völgyéből már július 6-án láttam teljesen érett sárga baraczkot.

E gyümölcs szállítása Franciaországból Németországba május közepén kezdődik és július végeig tart. Az első időkben 80—250 frankot fizetnek 100 kilónként; néha 10 krral darabját és 80 krt kilójáért.

A baraczk-küldés Franciaországból június végétől augusztus végeig tart. Ár: 100 kiló 90—140 frank; egész ujdonság idején darabja 25—75 kr.

Olaszországból július elején indul a küldés és augusztus utólján végződik. Ár: 100 kilónként 80—100 lira.

Az őszi baraczk és sárga baraczk szállítása akként történik, hogy a gyümölcsöt kétszeresen selyempapirba csomagolják; egyebekben úgy járnak el, mint a szőlőnél.

Nagy szilvákat és Reine-Claude-okot Francia- és Olaszországból július közepétől szeptember közepéig szállítanak Berlinbe. Ár: 100 kiló 40—60 frank — E gyümölcsök csomagolása szintén úgy történik, mint a szőlőnél, de minden darabot papirba takarnak.

A mi az almát és körtét illeti, mindenekelőtt megjegyzendő, hogy a nyugati fogyasztási helyek távolsága miatt: csak a legkitünőbb fajok kultiválandék és különösen törpe fák ültetendők.

A kivitelre legalkalmasabb fajok a következők: Fehér téli Calville, Batul, londoni Pepin, Ananas Reinette, sárga Bellefleur, téli arany Parmén, Baumann reinetteje, őszi Calville. Ezeket úgy Bécsben, mint Berlinben a legjobban fizetik, drbját 25 centimtől 2 frankig, sőt 3 márkáig.

Ép így van a körtével. Ziegel vajkörtéje (?) Angoulêmei hgnő, téli esperes, Josephine de Malines és Diel vajkörtéje — szép példányokban ugyanazon magas árakat érik el, mint a fenn nevezett almák.

A körték szedésénél és elcsomagolásánál a legóvatosabb gonddal kell eljárni, ha el akarjuk kerülni a foltokat, melyek értéktelenné teszik azokat. E gyümölcsre annyira kell vigyáznunk, hogy pl. sötét helyről világos helyre való kitételét is kerülni kell. A körtét úgy tarthatjuk meg legjobban, ha kétszeresen selyempapirba és azután gyaluforgácsba csomagoljuk s ládába vagy hordókba helyezzük. Így elcsomagolva a gyümölcs padláson, vagy akár szobában is maradhat hosszabb ideig.

Németországban a körtészállományokat Franciaországból november közepétől márczius végeig kapja. A legkifogástalanabb áruért (400 da-

rabot tartalmazó ládákbán) 30—60 márkát fizetnek, tehát 5—15 pfen-niget, illetőleg (aranyban számítva) $2\frac{1}{2}$ — $7\frac{1}{2}$ krt darabjárt De ez csak első minőségű árú lehet.

Posta útján gyümölcs általában nem szállítható, legfeljebb csekélyebb mennyiségű és jól csomagolt alma, körte és dió.

A gazdasági egyletnek arra kellene törekednie, hogy a gyümölcsöt kisebb mennyiségben is, a legrövidebb úton és a legolcsóbb áron szétküldeni lehessen.

Poroszországban a gyümölcsöt a teherárúk díjszabása szerint, de mint gyorsárút személyvonatokon szállítják.

A berlini gyümölcskereskedők közül ajánlhatók: Gregorovics gyümölcskereskedése (unter den Linden nr. 20) vagy Sandmann J. árúközvetítő (Central Markt-Halle). Sandmann J. vásártudósításai napenként közlik a berlini piaczi árakat.

Boroszlóban Schindler és Gude (Schweidnitzer-Strasse nr. 9.) és Erich és Schneider (Schweidnitzer-Strasse nr. 15.) a nevesebb gyümölcskereskedők.

Bécsben: Scheidt János udvari szállító (I. Curhaus Gasse nr. 2.), Degrassi Luigi (I. Wollzeile nr. 22.), Sacher Ede (I. Augustiner-Strasse nr. 4.), Tomasoni Ferencz (I. Wollzeile nr. 12.), Koller György (I. Kärnthner-Strasse nr. 37.) Neuber és Schummel (I. Rabenplatz.)

A dióra vonatkozólag a következőket jegyzem meg:

Tudvalevő, hogy nálunk a diófa sok vidéken kitünően megterem s értéket képvisel, nemcsak gyümölcse, de fája miatt is. Kár azonban, hogy a dióra nem fordítunk elegendő gondot; és kereskedelmi cikket csak a fehéres színű dió képez.

Franciaországban az eljárás a következő:

A diót nem verik le a fáról, hanem bevárják, a míg az magától kihull a burokból. Azokat a diókat, melyeknek nincs elég szép színük, faedényekbe rakják, vízzel öntik le és farudakkal kavargatják. A piszkos vizet kiöntik, újat töltenek s ezt mindaddig ismétlik, a míg a víz nem marad egész tisztának. Ekkor a diót kirakják a fűre, vagy ponyvákra, olyan rendben, hogy két dió egymáson ne legyen.

Nyolcz-tizeöt napig maradnak így kiterítve s naponta 2—3-szor forgattatnak. Ekkor a diót szárítóbá teszik, körülbelül annyi időre és olyan melegbe, mint a szilvát.

Morva- és Csehországban ugyanezt az eljárást követik, de olyan fehér diót nem tudnak előállítani, mint Franciaországban, miután nem rendelkeznek annyira kitünő fajokkal.

Ezek a kitünő fajok, a miket francia földön évszázadok óta javitanak mag-kiválasztás által: a Franquette, Mayette, Parisienne és Barthere.

A nevezett fajok jósága aaban is áll, hogy késő májusban rügyeznek és így a késői fagyoknak nincsenek kitéve. A diófák megszereshetők az alábbi czégeknél: Simon Louis testvérek, Plantières-ben (Metz mellett); Baltet testvérek, Troyes-ban és Mortillet, Grenobleban.

Ez kötelességemnek tartom közzé tenni, annyival inkább, mert nálunk a diótermelésre pompás talaj van; és bár a vázolt eljárás fáradságosabb, de kétségtelenül sokkal jutalmazóbb is, mint a szokásos slendrián.

Tehát a gyümölcs kiválasztására és csomagolására nagy gondot kell fordítani. Mellékesen megjegyzem, hogy Franciaországban fiatal hölgyek szívesen foglalkoznak a gyümölcs csomagolásával, a mi különben is finom és óvatos kezeket igényel. Az a gyümölcs, melyet Franciaországból, Cseh- és Morvaországból, Tirolból, Sztiriából importálnak Németországba, nemcsak kifogástalan jóságú, de izléssel és gondosan van csomagolva is, ép ezért ajánlatos volna, hogy a gyümölcs-csomagolást fölvegyék gazdasági tanintézetek és gyümölcsészeti iskoláink tantervébe. Nemkülönb helyesen tennék, ha a gyümölcsértékesítés módjait a magvas és kemény-héjú gyümölcsök szárítását stb. szintén illő figyelemben részesítenék az intézeteknél.

Végre pedig nagy hasonnal járhatna, ha gyümölcsértékesítő szövetkezetek létesülnének oly helyeken, melyek központjai a gyümölcstermelésnek. Minden lehető figyelmet kellene fordítani a gyümölcsfa ápolására, a fajok megválasztására, — szóval mindenre, a mi gyümölcsünknek jobb értékesítését előmozdithatja.

Gr. Schweinitz Gyula.

Vidék.

Máramarosmegye, Opreta havas.

u. p. Kabola-Pojánna.

Tekintetes szerkesztő ur!

Becsés lapja 13 ik számában a Pusztalánczi mező tejgazdasági szakiskola (Vasmege sárvári járás) szervezetét ismertette.

Ha becsés lapjában helyet ad, s nem tartja feleslegesnek, bátor vagyok a máramarosmegyei havasi tejgazdaság elsajátítását célzó gyakorlati tanfolyamot ismertetni.

Máramaros megyében az állami havasok bérlői herczeg A. Zürcher és tkts Gottlib Welte ur telepén az országos tejjgazdasági felügyelőség még a mult évben az okszerű havasi gazdálkodást ismertető gyakorlati tanfolyamot rendezett

„A tanfolyam czélja az, hogy a havasi legeiők jó karban tartására és termő erejének lehető fejlesztésére s ez által ezeknek, valamint a legelőkön tartott marhák előnyösebb értékesítésére — az állami havasok bérlői által fentartott telepek kezelésének ismertetése nyomán alkalom nyujtassék.

Miután a máramaros-szigeti állami havasok bérlői marha-állományait s munkásait télen át is ugy a havasi, valamint saját telepeiken is tartják s így a marhaápolás, sajtgyártás (Emmenthali sajt), továbbá a kaszálók trágyázása és a talaj-javítási munkálatok a téli évadon át is folytattatnak, a gyakorlati tanfolyam a téli időszakon át is tart.

A tanfolyam tárgyai tisztán gyakorlati természetűek és pedig alkalom nyujtatik a következő ismeretek elsajátítására:

1. A havason s a bérlők saját telepein tartott tehének, növendékmарha kezelése s ápolása, mind a legeltetés, mind a téli istálózás ideje alatt.

2. A borjak ápolása s felnevelése.

3. A tehének fejése, a tejnek a havason szétszórt nyájaktól a sajttelepre való összehordás, és a tejkezelés.

4. A tejnek sajt, (Emmenthali sajt) és vaj, (savó) való feldolgozása

5. A sajtnak pinczekezelése, csomagolása és értékesítése.

6. Melléktermékek (u. m. orda, sóstej, savóvaj) készítése, továbbá a savó értékesítése sertéshizlalás által.

7. Az állatállománynál leggyakrabban előforduló betegségek, továbbá a duvadak általi marások gyógyítása.

8. Havasi legelőknél bokrok s kövektől való megtisztítása, mocsáros s vadvizes helyek lecsapolása.

9. A legelők egyes megfelelő részének trágyázás, bekerítés és öntözés által kaszálókká való átváltoztatása.

10. Havasi építkezések és közlekedési utak készítése.

E tanfolyamban, mint gyakornok, mindenki részt vehet, ki magát arra kötelezi, hogy legalább egy félévet a telepen töltsön, s hogy minden a gazdaságban előforduló munkában sajátkezűleg résztvevő kötelesek a havasi telepek vezetésével megbízott havasmester utasításait mindenben követni s így ugyanazon fegyelem alatt állanak,

mint a gazdaság alkalmazottjai Azok, kik vonakodnak magukat e szabályoknak alávetni, a havasi telepen nem türetnek meg.

A bérlőkkel való megállapodás folytán a növendékek a havasokon szokásos élelmezésért havonta 10 frtot tartoznak fizetni a havasmesternek, mely összeg az egész idényre előlegesen a tanfolyamba való felvételt kérő folyamodványnyal együtt tkts Gottlib Welte társbérlőnek megküldendő.

Lakásul a növendékeknek egy vagy több, a viszonyokhoz mérten a legegyszerűbben berendezett közös helyiség fog szolgálni. Ágyneműről és meleg pokróczról a növendékeknek maguknak kell gondoskodniok.

Azok, kik gyakorlatukat ismereteik kibővítése céljából félévnél tovább folytatják, a bérlőkkel való megállapodás folytán, a második félévtől kezdve díjmentes élelmezésben részesülnek.

Azon növendékek, kik egy évnél tovább maradnak a gazdaságban s nyert tapasztalataik folytán már hasznos szolgálatot teljesítenek, szabad ellátásukon kívül, szolgálatuk s tehetségük mérvéhez képest, a bérlőkkel való megállapodás folytán azoktól illő fizetést is fognak nyerni.

A tanfolyamba az évnek bármely szakában be lehet lépni.

A tanfolyamban résztvenni szándékozók figyelmeztetnek, hogy a havasok zord éghajlata miatt magukat megfelelő meleg ruházattal ellátni el ne mulasszák. Némi segély nyerhetése végett kellően indokolt kérelmököt a nm. földmiv., ipar és kereskedelemügyi minister urhoz czimzetten a megyei főtisztviselőség útján felterjeszhetik.

Jelentkezhetni tkts Gottlib Welte társbérlő urnál, lakik Máramaros-Sziget, Nagy-Láz telepen.

Ezen gyakornokokon kívül még olyanok is vehetnek részt ezen tanfolyamokban, a kik a havasi gazdálkodásról s azzal járó teendőkről csupán tájékozást kívánnak szerezni. Ezek, mint ellátási díjat, havonként 15 frtot tartoznak a társbérlőnek fizetni.

Mint hogy államköltségen jelenleg a fenn megnevezett bérlők telepén időzök, a tkts szerkesztő ur becses engedelméből az itt s majd esetleg Puztalánczon szerzett ismereteimet s némely sajtok készítmódját becses lapjában közölni fogom. *

Gyurka József,
áll. tanító.

* Készséggel fogunk tért nyitni közleményeinek.

Vegyes közlemények.

— **Értesítés és meghívás.** Az erd. gazd. egyeslet gyümölcsészeti, kertészeti szakosztálya tisztelt tagjainak — e helyen is — szives tudomására kívánjuk juttatni, miszerint a nyárszakban d. u. 6 óraker tartatni szokott üléseink idejét, már a legközelebbi szerdán (szept. 17.) kezdve 5 órára helyezzük vissza; — kérve egyidejűleg tapasztalt buzgalmu szaktársainkat, hogy a szerda délutánokat — ide történő, minél szorgalmasabb ellátogatás tekintetéből, sziveskedjenek maguknak jól megjegyezni. A új tanulmányi sason, szokott egyleti helyiségünkben (belközép-utca, Mikó palota), az egyesület nagy-utczai kiváló választéku szőlőgyűjteménye izelésével kezdjük meg. Más érdeklődő ügytársainkat is igen szivesen látunk, ugy e „bevezető“ alkalommal, mint később bármelyik szokásos szerda estén. Kolozsvárt, 1890 szept. 15.

Szentgyörgyi Lajos, szakoszt. alelnök.

— **Pályázati határidő meghosszabbítás.** A földmivelésügyi m. kir. ministerium az általa f. évi 66994.—III./9. sz. a. az amerikai szőlőfajok és az immunishomoktalajuszőlők miveléséről irandó népies kézikönyvekre kihirdetett pályázat határidejét, mely az eredeti pályázati hirdetmény szerint f. évi szeptember hó 15-én járna le, folyó évi október hó 31-ig meghosszabbította.

— **Filloxerairtási kísérletek.** Lapunkban megemlékeztünk azon kísérletekről, melyek egy filloxerairtó szerrel Waldhidon történtek. A kísérletek eredményeiről Dr. Szaniszló aug. hó elején terjesztette be jelentését a ministeriumhoz. — Bár a kísérletek csakis negativ eredményre vezettek, mégis örömmel jegyezzük fel azokat; mert a kormány ezen intézkedésében a helyes irányben való gondoskodást látjuk. Ezen intézkedés reményt nyujt arra, hogy a kormány ezentul, mindinkább meg fogja tenni Erdélyben is azt, a mit a filloxera-vésszel szemben a helyzet és a szakértelem megkövetel.

— **Gyümölcskedvelők figyelmébe.** Akárhányszor történik nálunk kérdés az iránt, hogy oly gyümölcs, melyet az erdélyi gazdasági egyeslet nem szaporit, (például őszi baraczk, mogyoró stb.) vajjon hol volna megbizhatóan kapható? Ezuttal csak egy, de teljesen hiteles forrást nevezünk meg, a midőn tudatjuk, hogy Szentgyörgyi Lajos urnál itt helyt, Kolozsvárt, több jeles fajú őszi baraczk csemete, hétféle legbecsesebb fajú eper (köztük fehér és piros hónapos stb), sárga és kétszer termő piros málna, legszebb választéku mogyoróbokrok, nagyféle piros ribizske (veres szőlő) és egresek, valamint igen jó és erős 2—3 éves spárgagyökerek kaphatók. A ki innen vásárol, még azon előnyben is részesül, hogy már kipróbált fajokra tesz szert, mert a tulajdonos, mint buzgó gyümölcsész, folytonos kísérletezés alapján állapítja meg a szaporításra méltó fajokat

Irodalom.

A földmivelési ministerium czélul tűzte ki, hogy a földmives-iskolák részére alkalmas tankönyvek készíttessenek, egy ilyen jelent meg most, melynek czime: „A mezőgazdasági növénytermelés általános alapismeretei.“ Földmives-iskolai tanulók használatára. Irta Szecsey István, földmives-iskolai igazgató Zsitva-Ujfalun.

Szerző az általános részt dolgozta ki benne röviden, világosan, a földmives tanulók igényéhez képest. Tankönyvét kezdi a talaj ismertetésével s végzi a termények okszerű eltartási módjával. Összesen 5 fejezetre osztotta be munkáját. Egyéb részei szólnak a talaj műveléséről, trágyázásáról s a vetés és aratásról.

Művének egyik fő érdeme, hogy a gazdaságban szereplő gépeket, u. m. a vető-, kaszáló-, arató-, cséplő- s tisztító gépeket és azok kezelésmódját is ismerteti. Szól a műtrágyákról is s utasításokat ad műtrázások eszközzésére különböző kulturnövényeknél.

A fentebb nevezett könyvet különben haszonnal olvashatják felnőtt gazdák is, 119 lapra terjed s ára 1 forint.

Szerkesztő bizottság: elnök Szabó József; Dr. Berde Áron, Br. Jósika Sámuel
Szabó Sámuel, Vörös Sándor.

Felelős szerkesztő: Szakáts Péter.

Piaczi árak.

A heti vásár		Gabona mérték	Tiszta búza	Elegy búza	Rozs	Árpa	Zab	Török-búza	100 kiló		1 köbméter tűzifa	1 kiló marhahús
helye	ideje								széna	szalma		
krajczárokban												
Budapest	IX. 13	q.	738	—	638	830	645	623	—	—	—	—
Brassó	" 12	hl.	540	350	350	400	250	450	120	50	260	44
Deés	" 9	"	740	680	520	—	360	520	280	160	280	36
Fogaras	" 5	"	500	450	300	—	180	400	200	120	200	32
Gyula-Fehérvár	" 6	"	700	—	500	450	250	475	200	—	180	36
Kézdi-Vásárhely	" 11	"	530	—	350	320	230	440	350	90	240	36
Kolozsvár	" 11	q.	665	—	520	—	530	600	250	140	300	38
Máros-Vásárhely	" 11	"	640	490	535	420	480	455	200	150	280	38
Nagy-Szeben	" 12	hl.	470	370	320	320	230	410	150	110	325	40
Nagy-Várad	" 9	"	492	395	385	344	236	372	230	130	300	48
Sepsi-Szt-György	" 8	"	520	460	340	380	230	410	380	150	150	36
Szász-Régen	" 11	"	475	400	340	310	200	380	180	100	260	36
Torda	VIII. 23	"	475	350	325	250	200	400	300	30	225	36

HIRDETÉSEK.

Regaleváltság

kötvény birtokosait
ezennel tisztelettel értesitem, hogy
regaleváltság kötvényeit,
ugyszinte

az ezekre szóló és a kormánytól három évi kamat-
szelvényekkel ellátva kiadott

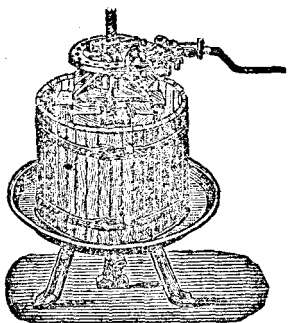
u t a l v á n y o k a t

10. a legjutányosabb árban megveszem.

2-6

HUTFLESZ KÁROLY.

Mindennemű mezőgazdasági, szőlőmivelési és borászati gépek.

Borprések, gyümölcs-sajtók, szőlő- és gyümölcs-
malmok } legujabb
szerkezetek
különböző
nagyságban.

Peronospora-készülékek, cséplő-
gépek, tisztító-malmok, valamint
járgányok, tengeri-morzsolók, ve-
tőgépek, ekék stb. stb.

Aszaló-készülékek gyümölcs és főze-
léknemekre.

Önműködő zöldtakarmányi prések.

Szecskaavágó-gépek a legnagyobb választékban, a legolcsóbb
árakban jeles kivitellel szállítja

HELLER IGNÁCZ, Bécs, Práter-ut. 78. sz.

Árjegyzékek és mindennemű tudósításokat kívánságra gratis és franco.
(Díjmentesen.)

Tevékeny közbenjáró kívántatik és jól jutalmaztatik.

(1.) Árulóknak magas engedmény. (11-20.)